

Screening niveau onderwijstaal, taal(integratie)traject en taalbad in het gewoon basisonderwijs

Besluit van de Vlaamse Regering van (...) over de taalscreening bij het begin van de leerplicht in het gewoon onderwijs en over de voldoende aanwezigheid van vijfjarigen in het kleuteronderwijs in scholen die over een afwijkende uurregeling beschikken, onder voorbehoud van het advies van de Raad van State en onder voorbehoud van definitieve goedkeuring.

1. Waarom worden deze maatregelen ingevoerd?

Een goede kennis van de onderwijstaal¹ is voor leerlingen essentieel opdat ze met goed gevolg de onderwijsactiviteiten kunnen volgen. Maximaal inzetten op de kennis van deze onderwijstaal is en blijft een belangrijke opdracht van elke school in het kader van het verhogen van de kansen van alle leerlingen.

2. Screening niveau onderwijstaal en daaropvolgend taaltraject

2.1. Wat bedoelen we met een screening niveau onderwijstaal

Deze screening beoogt na te gaan wat het niveau van de leerling inzake de onderwijstaal is: het is een beginsituatieanalyse van de leerling op basis waarvan verdere stappen ter ondersteuning van de leerling genomen kunnen worden.

2.2. Voor welke leerlingen moet u een screening doen?

De screening niveau onderwijstaal moet u doen voor elke leerling die voor het eerst in het Nederlandstalig gewoon lager onderwijs instroomt. Het kan gaan om leerlingen die de overstap maken van het (gewoon- of buitengewoon) kleuteronderwijs naar het gewoon lager onderwijs, het kan ook gaan om kinderen die op latere leeftijd in het gewoon lager onderwijs instromen.

Sinds het schooljaar 2016-2017 is de screening niet langer verplicht voor anderstalige nieuwkomers. Deze leerlingen krijgen in elk geval een taaltraject dat aansluit bij hun beginsituatie en specifieke noden inzake de onderwijstaal.

Zie <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13800>

2.3. Wanneer moet u de taalscreening doen?

U voert de taalscreening in elk geval uit na de instroom van de leerling in het gewoon lager onderwijs. De taalscreening is immers geen onderdeel van de toelatingsvoorwaarden tot het gewoon lager onderwijs.

Voor leerlingen die zich inschrijven in een lagere school (die dus niet doorstromen vanuit het eigen kleuteronderwijs) kan de screening dus niet voorafgaan aan de inschrijving in de lagere school.

Het resultaat van de taalscreening kan nooit het recht van de leerling op gewoon lager onderwijs beïnvloeden. De screening van de leerlingen rond taal kan ook nooit een reden zijn voor doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs.

2.4. Hoe gebeurt de taalscreening?

De taalscreening moet gebeuren met een betrouwbaar en valide screeningsinstrument. Als school kiest u zelf dit instrument, de overheid legt dus niet één instrument op. Om u te ondersteunen inzake de keuze van een betrouwbaar en valide instrument heeft de overheid wel een 'toolkit breed valueren taalvaardigheid Nederlands' laten aanmaken door het Centrum voor Taal en Onderwijs en het Steunpunt Diversiteit en Leren.

Zie <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/toolkit-breed-evalueren-competenties-Nederlands-in-het-lager-onderwijs>

2.5. Kunnen ouders de taalscreening weigeren?

Neen. De school is decretaal verplicht de taalscreening uit te voeren. Ouders kunnen deze screening van hun kind niet weigeren.

2.6. Wat is het resultaat van de taalscreening?

De taalscreening is een beginsituatieanalyse die moet aangeven of er nood is aan maatregelen m.b.t. de onderwijstaal. Indien de resultaten daar aanleiding toe geven, moet de school voorzien in een taaltraject dat aansluit bij de beginsituatie en de specifieke noden van de betrokken leerling inzake de onderwijstaal. Het behoort tot de vrijheid van elke school om dit taaltraject in te vullen en te kiezen voor de meest geschikte maatregelen voor de leerlingen.

Voor leerlingen die bij de eerste instroom in het gewoon lager onderwijs de onderwijstaal onvoldoende beheersen om de lessen te kunnen volgen, kunnen scholen als onderdeel van dit taaltraject een taalbad organiseren.

3. Taalbad

3.1. Wat bedoelen we met taalbad?

Het taalbad is één manier om het taaltraject vorm te geven, of althans het taaltraject mee te laten starten. Met taalbad bedoelen we de voltijdse en intensieve onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de leerling door onderdompeling in de onderwijstaal deze onderwijstaal te laten verwerven, dit in functie van een snelle integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten.

In het taalbad kunnen tijdens de onderdompeling in de onderwijstaal uiteraard ook de leerinhouden van andere leergebieden aan bod komen, maar de focus van het taalbad moet op de taalverwerving liggen.

3.2. Voor wie is het taalbad bedoeld?

Het taalbad kan (maar moet niet!) georganiseerd worden voor alle leerlingen die bij de eerste instroom in het gewoon lager onderwijs de onderwijstaal onvoldoende beheersen om de lessen te kunnen volgen. Dit moet blijken uit een analyse van hun beginsituatie. Dat kan zowel om leerlingen gaan die beantwoorden aan de criteria voor anderstalige nieuwkomer als om andere leerlingen die de taalscreening doorlopen hebben. Het taalbad is enkel bedoeld voor kinderen die echt Nederlandsonkundig zijn. Leerlingen die een dialectvorm van het Nederlands spreken of een minder rijke variant van het Nederlands, zijn uitdrukkelijk niet de doelgroep van het taalbad.

Een school is nooit verplicht om een leerling een taalbad te laten volgen.

3.3. Kan een ouder weigeren dat zijn/haar kind een taalbad moet volgen?

De school beslist welke leerlingen het taalbad moeten volgen. Ouders kunnen een taalbad, wanneer de school hiervoor kiest, niet weigeren.

3.4. Wie organiseert het taalbad?

Schoolbesturen kunnen het taalbad individueel of gezamenlijk organiseren.

Wanneer scholen het taalbad gezamenlijk organiseren, moet er wederzijdse samenwerking zijn tussen de school van inschrijving en de school die het taalbad van de leerling verstrekt. Dat houdt onder andere in het organiseren van het vervoer van de ingeschreven leerling naar de school waar het taalbad wordt georganiseerd, de communicatie tussen de school van inschrijving en de school waar het taalbad wordt georganiseerd, het opvolgen van de leerling die het taalbad volgt door de school waar de leerling is ingeschreven.

Het organiseren van een gezamenlijk taalbad is een materie die onderhandeld moet worden in het daartoe bevoegde onderhandelingscomité.

3.5. Hoe lang duurt een taalbad?

Een taalbad duurt maximaal een jaar. Wanneer de leerling het taalbad volgt in een andere school dan wordt de leerkracht die het onderwijs in het taalbad verstrekt, betrokken bij de beslissing over de duur van het taalbad. Na het taalbad keert de leerling terug naar de school van inschrijving waar hij/zij voortaan verder de reguliere onderwijsactiviteiten volgt en verder de nodige taalondersteuning krijgt.

Het is de bedoeling dat kinderen zo snel mogelijk terug in hun reguliere klas geïntegreerd worden, het taalbad moet dus zo kort mogelijk gehouden worden.

3.6. Krijgt een school bijkomende lestijden voor het organiseren van een taalbad?

Een school krijgt hiervoor geen bijkomende lestijden. De deadline van aanvraag voor het overdragen van lestijden van de basiskadering wordt losgelaten. Hierdoor zullen scholen gedurende het hele schooljaar lestijden kunnen overdragen. Die aanvullende lestijden voor anderstalige nieuwkomers kunnen ook worden aangewend voor de organisatie van een taalbad.

3.7. Is het inrichten van een taalbad een herstructurering?

Het inrichten van een taalbad is niet te beschouwen als een herstructurering.

3.8. Waar tellen de leerlingen die een taalbad volgen?

De leerlingen die een taalbad volgen, tellen (alleen) mee voor financiering of subsidiëring in de school waar ze zijn ingeschreven op de teldag. Leerlingen die in een andere school het taalbad volgen, worden als regelmatige leerling in de school van inschrijving beschouwd. De school die het taalbad organiseert, geeft de afwezigheden van een leerling die het taalbad volgt door aan de school waar de leerling ingeschreven is (die ze op haar beurt doorgeeft aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten).

4. Regelgeving vanaf het schooljaar 2021-2022

Punten 1 t.e.m. 3 van deze omzendbrief zijn van toepassing tot en met het schooljaar 2020-2021.

Vanaf het schooljaar 2021-2022 wijzigt de regelgeving op een aantal punten.

Zo zal de taalscreening vanaf het schooljaar 2021-2022 **vroeger** afgenomen worden, namelijk bij elke leerling in het gewoon basisonderwijs bij het begin van de leerplicht (5 jaar). Enkel anderstalige nieuwkomers moeten niet gescreend worden op hun kennis van het Nederlands. Zij krijgen immers hoe dan ook een taalintegratietraject.

In concreto wordt de taalscreening jaarlijks afgenomen in de periode **van 10 oktober tot en met 30 november** van het eerste schooljaar van de leerplicht.

Deze tijdsruimte laat toe dat scholen de screening in deze weken kunnen inplannen wanneer dit hen het best uitkomt.

Ook kunnen scholen zo rekening houden met de leeftijd van de kleuters. Zo kunnen kleuters geboren in het begin van het kalenderjaar eerder tegen 10 oktober gescreend worden, maar kan voor kleuters die later op het jaar geboren zijn de screening eerder tegen 30 november gebeuren.

De Vlaamse overheid bepaalt ook het **instrument** waarmee vanaf het schooljaar 2021-2022 de taalscreening afgenomen moet worden, alsook **de manier van afname**. Dit instrument wordt momenteel ontwikkeld door wetenschappers van de KU Leuven en zal in juli samen met een handleiding en instructiefilmpjes ter beschikking van de scholen gesteld worden.

Op basis van de resultaten van de taalscreening zullen leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen vanaf het schooljaar 2021-2022 een actief taalintegratietraject Nederlands moeten volgen met in beginsel een taalbad, of een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt.

Met taalbad wordt vanaf het schooljaar 2021-2022 bedoeld intensieve onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de leerling door onderdompeling in de onderwijstaal deze onderwijstaal te laten verwerven in functie van een snelle integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten. Dit kan een voltijds traject zijn. Een leerling kan gedurende het basisonderwijs maximaal één schooljaar een **voltijds** taalbad of **voltijds** gelijkwaardig alternatief volgen.

De bepalingen van de punten 3.3, 3.4, 3.7 en 3.8 uit deze omzendbrief gelden ook voor de taalintegratietrajecten vanaf het schooljaar 2021-2022.

Ook voor leerlingen die in de loop van het lager onderwijs instromen en onvoldoende het Nederlands beheersen om de lessen te kunnen volgen, kan de school dan beslissen dat zij een taalintegratietraject moeten volgen.

Taalintegratietrajecten kunnen vanaf het schooljaar 2021-2022 ook een voorwaarde zijn om tot het gewoon lager onderwijs toegelaten te worden. Deze informatie wordt opgenomen in de omzendbrief 'Toelatingsvoorwaarden leerlingen in het gewoon basisonderwijs' (zie <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/inhoudstafel.aspx?docid=13126>).

Voor de taalintegratietrajecten van de 5-jarigen zullen scholen extra middelen onder de vorm van zorgpunten ontvangen. Meer informatie hieromtrent wordt opgenomen in de omzendbrief m.b.t. de omkadering in het gewoon basisonderwijs (<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13615>).

Meer informatie wordt aan deze omzendbrief toegevoegd van zodra de Vlaamse overheid het instrument waarmee de taalscreening moet gebeuren (inclusief manier van afname) vastgelegd heeft.

Meer info: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14689>